

בנק מזרחי טפחות

דוח סיכונים לרבעון השלישי של שנת 2021

להלן הקישורים:

דוח תמציתי של הדירקטוריון וההנהלה

הצהרות לגבי גילוי

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

תמצית דוחות כספיים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני

גילויים פיקוחיים נוספים

תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

דוח זה כולל מידע נלווה לדוחות הכספיים של הבנק והינו ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים הכוללות דרישות גילוי מתוך הנדבך השלישי של באזל ודרישות גילוי נוספות של הוועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).

אתר מג"א של רשות ניירות ערך כולל גם את הדיווחים הבאים: דוח סיכונים זה ומידע פיקוחי נוסף על מכשירי ההון הפיקוחיים שהנפיק הבנק (להלן: "הדיווחים"). בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללים תמצית הדוחות הכספיים לתקופת הביניים והדיווחים האמורים גם באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il < אודות הבנק < קשרי משקיעים < מידע כספי

תוכן העניינים הראשי

7	מידע צופה פני עתיד
8	יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
11	גישת הבנק לניהול סיכונים (OVA)
11	מידע כללי על ניהול הסיכונים השונים ופרופיל הסיכון
13	מיפוי כללי של גורמי הסיכון ומידת השפעתם
15	תמצית מדיניות הבנק לסיכונים עיקריים והתפתחויות ברבעון השלישי של שנת 2021
17	סיכונים מובילים ומתפתחים
18	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
19	הון ומינוף
19	הרכב ההון
20	יחס המינוף
21	סיכון אשראי
22	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)
24	סיכון האשראי לפי הגישה הסטנדרטית
25	סיכון אשראי של צד נגדי
26	סיכון שוק
26	סיכון שוק בגישה הסטנדרטית
27	סיכון נזילות
27	יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)
31	התפתחויות ביחס כיסוי הנזילות
31	תוספות
31	תוספת א' - הרכב ההון הפיקוחי
33	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוח הסיכונים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הסיכונים

8	יחסים פיקוחיים עיקריים - נתוני מפתח
10	ההון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
10	סיכון אשראי כולל לציבור
10	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
13	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים (Risk Owner) לכל אחד מהם
19	תמצית רכיבי ההון הפיקוחי, יחס ההון לרכיבי סיכון של הקבוצה ויחסי ההון המזעריים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים
20	פרטים בדבר יחס המינוף (Leverage Ratio) של הבנק
21	גילוי על יחס המינוף
22	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיר שביגין נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
23	שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)
24	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)
25	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
25	הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)
26	רכיבי דרישת ההון תחת הגישה הסטנדרטית לסיכון שוק
27	פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות
30	הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA)
30	הרכב נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים
31	תוספת א' - הרכב ההון הפיקוחי

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

דוח סיכונים

דוח סיכונים זה כולל מידע נלווה נוסף לתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2021. תמצית הדוחות הכספיים ומידע נלווה לתמצית הדוחות הכספיים, לרבות דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים זה וגילויים פיקוחיים נוספים אושרו לפרסום בישיבת הדירקטוריון של הבנק שהתקיימה ביום 15 בנובמבר 2021 (י"א בכסלו התשפ"ב).

דוח הסיכונים והגילויים הפיקוחיים הנוספים ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו הכוללות דרישות גילוי מתוך הנדבך השלישי של באזל, דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (ה-FSB) ודרישות גילוי נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, המתכונת הרבעונית של דוח הסיכונים הינה מצומצמת וממוקדת בגילויים איכותיים וכמותיים אשר ניתוחם והצגתם בתדירות רבעונית, מהותית לקוראי הדוח.

ככל הנדרש, יש לעיין בדוח זה ביחד עם דוח הסיכונים לשנת 2020.

הגילוי בדוח זה מיועד לאפשר למשתמשים להעריך מידע משמעותי הכלול בו לגבי יישום מסגרת העבודה למדידה והלימות הון וליישום הוראות "באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית".

כלל הדוחות האמורים מפורסמים גם באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכלל מידע נוסף על הסיכונים במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2021 בפרקים הבאים:

- פרק "סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה" / סיכונים עיקריים
- פרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי" / סיכונים מובילים ומתפתחים
- פרק "סקירת הסיכונים"

בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

דורון קלאוזנר

סגן מנהל כללי
מנהל סיכונים ראשי, CRO

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים ודוח הסיכונים:

רמת גן 15 בנובמבר 2021

י"א בכסלו התשפ"ב

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הסיכונים, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאוגרפיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאוגרפיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמייתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים - נתוני מפתח

להלן נתוני מפתח הרלבנטיים לפרופיל הסיכון של הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

2020			2021			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
יחסים פיקוחיים ופיננסיים עיקריים						
הון זמין						
16,718	17,033	19,708	20,137	20,708	21,783	22,099
הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾						
16,653	16,956	19,571	20,017	20,607	21,709	22,045
הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר						
22,521	22,999	26,488	27,313	27,373	30,267	30,268
הון כולל						
21,563	22,029	25,458	26,300	26,825	29,746	29,767
הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר						
נכסי סיכון משוקלים						
169,001	170,992	197,502	200,484	203,936	206,779	211,706
סך נכסי סיכון משוקלים (RWA)						
יחס הלימות הון (באחוזים)						
9.89	9.96	9.98	10.04	10.15	10.53	10.44
יחס הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾						
9.85	9.91	9.91	9.98	10.10	10.50	10.41
יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר						
13.33	13.45	13.41	13.62	13.42	14.64	14.30
יחס הון כולל						
12.75	12.88	12.89	13.11	13.15	14.38	14.06
יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר						
8.82	8.79	8.71	8.68	8.66	8.63	8.60
יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים						
1.07	1.17	1.27	1.36	1.49	1.90	1.84
יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים						
יחס המינוף						
309,863	317,759	376,614	388,370	401,308	406,235	411,555
סך החשיפות						
5.40	5.36	5.23	5.19	5.16	5.36	5.37
יחס המינוף (באחוזים) ⁽²⁾						
5.37	5.34	5.20	5.15	5.13	5.34	5.36
יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)						
יחס כיסוי נזילות⁽³⁾						
49,568	53,992	59,709	78,145	84,754	88,745	91,377
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה						
42,300	44,280	46,783	58,769	63,729	66,992	72,679
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו						
117	122	128	133	133	132	126
יחס כיסוי הנזילות (באחוזים)						
מדדי ביצוע						
9.1	9.0	9.5	11.4	14.9	21.3	17.3
תשואת הרווח הנקי ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾						
0.86	0.85	0.89	1.02	1.34	1.94	1.63
תשואת הרווח לנכסי סיכון ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾						
106.2	108.1	114.2	115.8	117.7	115.8	117.0
פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו						
מדדי איכות אשראי עיקריים						
0.91	0.96	0.95	0.98	0.96	0.86	0.83
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור						
-	-	1.09	1.11	1.07	0.95	0.91
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, הכוללת אומדן הפסדי אשראי הגלומים ביתרת האשראי לציבור של בנק אגוד, מתוך האשראי לציבור						
1.41	1.34	1.20	1.18	1.23	1.07	1.06
שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור						
0.66	0.50	0.59	0.19	0.02	(0.38)	(0.06)
הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽⁵⁾						
1.55	1.17	0.87	0.49	0.16	(0.80)	(0.11)
מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור						
0.19	0.15	0.44	0.02	(0.06)	(0.14)	(0.02)
מזה: בגין הלוואות לדיור						
0.16	0.15	0.13	0.06	0.06	0.04	0.03
שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽⁵⁾						

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

שנת	תשעה חודשים		
	2020	2021	
			מדדי ביצוע
9.5	9.0	17.1	תשואת הרווח הנקי ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
0.89	0.87	1.64	תשואת הרווח לנכסי סיכון ⁽⁵⁾⁽⁶⁾
			מדדי איכות אשראי עיקריים
0.43	0.57	(0.13)	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽⁵⁾
0.86	1.18	(0.25)	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
0.18	0.26	(0.07)	מזה: בגין הלוואות לדיור
0.12	0.16	0.04	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽⁵⁾

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ל-17.1%, זאת על רקע העליה בהכנסות כתוצאה מגידול בנפח הפעילות, ומהכנסות בגין ירידה בהפרשות להפסדי אשראי.
 - בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמה הכנסה בסך 263 מיליוני שקלים חדשים בגין ירידה בהפרשות להפסדי אשראי, בעיקר כתוצאה מקיטון בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים.
 - יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון הגיע לשיעור של 10.44%. שיעור היחס המזערי לו מחויב הבנק הינו 8.60% (שיעור היחס המזערי ללא ההקלה שניתנה בעקבות משבר הקורונה הינו - 9.60%).
- סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) לבנק אין מכשירי הון הנכללים ב"הון רובד 1 נוסף", ולכן סך הון רובד 1 זהה לסך הון עצמי רובד 1.
(2) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
(3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו ברבעון. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון בתקופה המדווחת.
(4) הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק.
(5) מחושב על בסיס שנתי.
(6) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

להלן ההון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים:

ליום 30 בספטמבר 2021	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2020	
22,099	19,708	20,137	הון עצמי רובד 1
8,169	6,780	7,176	הון רובד 2
30,268	26,488	27,313	סך הכל הון כולל

להלן סיכון אשראי כולל⁽¹⁾ לציבור:

ליום 30 בספטמבר 2021	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2020	
347,356	323,502	332,480	סך הכל סיכון אשראי כולל לציבור

(1) למידע מורחב בדבר סיכון האשראי הכולל לציבור ראה דוח הדייקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי:

ליום 30 בספטמבר 2021		ליום 30 בספטמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2020		
יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽¹⁾ הון	יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾ הון	יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽³⁾ הון	יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾ הון	יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽³⁾ הון	יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽³⁾ הון	
22,475	182,296	20,963	184,905	21,263	195,442	סיכון אשראי
243	2,022	233	2,228	256	2,115	סיכון שוק
57	536	62	487	56	494	סיכון CVA בגין נגזרים ⁽⁴⁾
1,570	12,648	1,455	12,864	1,479	13,655	סיכון תפעולי ⁽⁵⁾
24,345	197,502	22,713	200,484	23,054	211,706	סך נכסי הסיכון

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 11.5% מיתרות נכסי הסיכון. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 11.5% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 11.5% מיתרות נכסי הסיכון.

(4) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באדל III.

(5) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

גישת הבנק לניהול סיכונים (ova)

מידע כללי על ניהול הסיכונים השונים ופרופיל הסיכון

הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול ובקרת סיכונים ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה 310 – "ניהול סיכונים", המבוססת על המלצות וועדת באזל, המתווה את עקרונות ניהול ובקרת הסיכונים במערכת הבנקאית בישראל וקובעת את הסטנדרטים הנדרשים מהבנקים, ליצירת מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים ההולמת את דרישות הרגולציה, פרופיל הסיכון, אסטרטגיית הסיכון והיעדים העסקיים של הבנק. כלל מסמכי המדיניות של הבנק לניהול ובקרת סיכונים מבוססים על עקרונות יסוד אלו.

מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים בבנק, בהתאם להמלצות וועדת באזל מגדירה שלושה נדבכים:

הנדבך הראשון (הון מזערי) - דרישות הקצאת הון מינימאלית בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי המחושבת באמצעות מודלים סטנדרטיים. הנדבך השני - תהליך פיקוח ובקרה על הנאותות ההונית, תהליך פנימי להערכת הלימות ההון המתבצע על ידי הבנק (ICAAP) ומלווה בתהליך הערכה פיקוחי (SREP).

הנדבך השלישי - "משמעת שוק" - דרישות הדיווח והגילוי לגוף המפקח ולציבור.

ניהול סיכונים יעיל ומקיף מהווה נדבך מרכזי להבטחת יציבותו של הבנק לאורך זמן. תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים בבנק ובקבוצה נועדו לזהות, לנהל, לנטר, לכמת, למנוע ולהפחית את כלל הסיכונים המהותיים הגלומים בפעילותו ולתמוך בהשגת יעדיו העסקיים. הבנק חשוף למגוון סיכונים שהתממשותם מהווה פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. הבנק חשוף לסיכונים פיננסיים כגון: סיכונים אשראי, סיכון נזילות וסיכונים שוק וריבית וסיכונים שאינם פיננסיים כגון: סיכונים ציבוריים ורגולציה, סיכונים תפעוליים (כולל סיכון טכנולוגי המידע וסיכונים אבטחת מידע וסייבר), סיכונים משפטיים, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק בארץ ובשולחות חוץ לארץ ובהתאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה, תוך נטילת סיכונים בצורה מושכלת ושמידה על רמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון הכולל שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק.

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצוץ ומבוסס על אסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק, על רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים וכן, על תוצאות תרחישי הקיצוץ השונים שעורך הבנק.

הסיבולת לסיכון מהווה קביעה ספציפית של רמות הסיכון לכלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק. רמות הסיכון נקבעות במגוון מדדים כמותיים ואיכותיים, התומכים בהשגת המטרות העסקיות, ומשאירים את הבנק בגבולות הגדרה אשר הוגדרו בתיאבון הסיכון הכולל ובכפוף למגבלות רגולטוריות קשירות. סך מגבלות הסיכון, מגלמות באופן מצרפי את תיאבון הסיכון של הבנק ורמת הסיכון הכוללת שהבנק מוכן ומסוגל לקחת.

מיזוג בנק אגוד

ביום 30 באוגוסט 2020 פרסם הבנק הצעת רכש חליפין למניות בנק אגוד, אשר הושלמה ביום 30 בספטמבר 2020. במסגרת הצעת הרכש, נרכשו 100% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד.

ביום 29 בנובמבר 2020 התקשר הבנק עם בנק אגוד בהסכם למיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק, כך שהחל מהמועד בו רשם החברות ימציא לבנק תעודה המעידה על ביצוע המיזוג, ובכפוף להתקיימות כל התנאים המתלים למיזוג המפורטים בהסכם המיזוג (ביניהם, השלמת יישומם של פתרונות טכנולוגיים ותפעוליים אשר יאפשרו את העברת תיקי לקוחותיו של אגוד לבנק, כולל כל מידע הנדרש על פי כל דין, כמו גם הענקת תמיכה מיחשובית ותפעולית מלאה בפעילות אגוד על ידי הבנק) ("מועד הסגירה"), יועברו אל הבנק כלל הנכסים, הזכויות והחבובות של אגוד במצבן כמות שהן ("AS IS"), בתוקף רטרואקטיבי נכון ליום 31 בדצמבר 2020, באופן שמיד לאחר מועד הסגירה יהיו בבנק כלל הזכויות והחבובות של אגוד כפי שהיו עובר ליום 31 בדצמבר 2020, וההעברה כאמור תיחשב ככזו שנעשתה ביום 31 בדצמבר 2020. המיזוג יבוצע מבלי שניתנה או תינתן לבנק ו/או לאגוד תמורה כלשהי, בין במישרין ובין בעקיפין, בכסף ו/או בשווה כסף, בשל או בקשר עם המיזוג. דירקטוריון הבנק החליט לאשר את המיזוג, לאחר שדן ובחן את מצבם הפיננסי של הבנק ושל אגוד, וקבע, כי בשים לב למצבם הכספי של הבנק ושל אגוד, לא קיים, לדעתו, חשש סביר שעקב המיזוג לא יהיה ביכולתו של הבנק לקיים את התחייבויותיו לנושיו, ועל בסיס נימוקים נוספים שפורטו בדיווח הבנק אודות המיזוג מיום 29 בנובמבר 2020.

ביום 31 בדצמבר 2020 הודיע הבנק כי הוחלט על מיזוג של אגוד הנפקות בע"מ לתוך מזרחי טפחות הנפקות בע"מ, בכפוף להתמלאות התנאים המתלים שנקבעו בהסכם המיזוג בין החברות כאמור, ועל כן אין וודאות כי הוא יושלם. בנוסף, ביום 8 בנובמבר 2020 הודיעה מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ כי התקשרה בהסכם מיזוג עם החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ. תעודת המיזוג התקבלה ביום 2 במאי 2021 והחברה לנאמנות דיווחה על חיסול החברה לנאמנות של בנק אגוד ומיזוגה עם החברה לנאמנות של מזרחי טפחות.

בבסיס מיזוג הבנק הישיר בגודלו בישראל עם ולתוך הבנק, הצטרפותו של בנק אגוד מאפשרת לקבוצת הבנק לבצע קפיצת מדרגה בנתחי השוק במגוון תחומי הפעילות, תוך שיפור בתמהיל המקורות והשימושים, והגברת כושר התחרות. פעילות האשראי של בנק אגוד באפיקים השונים מגוונת את תמהיל האשראי של מזרחי-טפחות, בהלימה ליעדים האסטרטגיים של הבנק ובפרט בתחום האשראי לעסקים. עסקת הרכישה תאפשר את ניצול היתרונות לגודל של הבנק הממוזג, ותוביל לחיסכון בהוצאות התפעוליות.

מיזוג בנק אגוד הינו חלק אינטגרלי מהתכנית האסטרטגית החדשה של הבנק. תהליך המיזוג הינו מהותי, בהיקף נרחב ובעל מורכבות רבה, ונושא בחובו מגוון רחב של סיכונים. תהליך המיזוג החל ברבעון הרביעי של שנת 2020, ומבוצע באמצעות מספר צוותי עבודה נרחבים משותפים לבנק מזרחי טפחות ולבנק אגוד ובניהול מקיף של ועדת היגוי בראשות מנכ"ל הבנק, מנהלות לביצוע תכנית המיזוג, ועדת דירקטוריון מיוחדת שהוקמה על מנת לעקוב אחר התהליך. ניהול הסיכונים הינו חלק אינטגרלי ודינמי בכל צוותי העבודה, כאשר מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה בוחן ומתכלל את כלל סיכונים המיזוג והאמצעים הננקטים להפחתת וניהול הסיכון. תהליך הסבת הלקוחות החל ברבעון השני של השנה, ומתבצע בהדרגה, תוך הרחבת מספר הסניפים וכמות הלקוחות. החטיבה לבקרת סיכונים והביקורת הפנימית של הבנק מלווים באופן שוטף את התהליך ומבצעים תהליכי בקרת והפקות לקחים. ליווי תהליך המיזוג אגוד כולל ניהול שוטף של מפת הסיכונים, ביצוע בקרות תפעוליות מקיפות של הקו שני ובחינה שוטפת רבעונית

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

של סטטוס כלל הבקורות הרחבות המבוצעות בקווי ההגנה השונים בבנק מזרחי טפחות ובבנק אגוד. כמו כן, מבוצע על ידי בקרת סיכונים תהליך הפקת לקחים מקיף בסיום כל סבב הסבה, מסקנות התהליך מובאות לדין בהנהלת הבנק, בוועדת הדירקטוריון למיזוג אגוד ונשלחות לבנק ישראל.

לבנק אגוד התקשרות רבת שנים עם בנק לאומי לקבלת שירותי מחשוב ותפעול אשר הוארך מעת לעת. ביום 12 במאי 2020 אישר דירקטוריון בנק אגוד התקשרות בתוספת להסכם, בהתאם לתוספת זו נקבעו בין הצדדים, בין היתר, כי תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022. הבנק מנהל את תהליך המיזוג באופן מופרד מעסקי השוטפים ובצורה מדורגת, במטרה לאפשר עמידה ביעדי תכניות העבודה במקביל לתהליך המיזוג. בחטיבת הטכנולוגיה מנוהלת תכנית ובה פרויקטים רבים שתכליתם העברת הפעילות של בנק אגוד מבוססת מערכות בנק לאומי ובנק אגוד ושילובם במערכות הבנק. פרויקטים אלה כוללים הסבת לקוחות, מוצרים, מידע היסטורי, דיווחים ועוד. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים נוספים בדבר רכישת בנק אגוד ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2020.

השפעות התפשטות נגיף הקורונה

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021, המשיך הבנק לעבוד בשגרות העבודה בהתאם להנחיות המעודכנות שפרסם משרד הבריאות, ובהתאם למדיניות הממשלה להתנהלות במקביל לקורונה. במקביל המשיך הבנק לקיים מעקב אחר מקרי תחלואה או הדבקה בסניפים וביחידות המטה. יצוין כי, הבנק שמר על רציפות עסקית הולמת במהלך משבר הקורונה עד כה.

נציין כי מתחילת שנת 2021 נרשמה ירידה בסך ההפרשות להפסדי אשראי, בעיקר כתוצאה מקיטון בהפרשה הקבוצתית, וזאת לאור ההתאוששות במצב המשק וחזרתו לפעילות רגילה והירידה המשמעותית בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים. הנתונים המאקרו כלכליים, לרבות ירידה בשיעור האבטלה, תחזית צמיחה גבוהה בשנת 2021, ורכישות בכרטיסי אשראי, מצביעים על התאוששות בפעילות השוטפת של המשק.

מתחילת שנת 2021, המשיך הבנק לנקוט בצעדים על מנת לתת מענה לצרכי הלקוחות כתוצאה מהמצב. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, ביצוע דחיות בתשלומים שוטפים של לקוחות בהתאם למתווה בנק ישראל והענקת הלוואות בערבות מדינה במסגרת קרנות בערבות המדינה, כחלק מהתוכנית הכלכלית לסייע למשק שפרסמה המדינה. כמו כן, הבנק פעל להרחבת התמיכה הדיגיטלית בתהליכי ניהול הלוואה לרבות דחיית תשלומים (תהליך משופר הופעל במהלך המשבר ונתן מענה מיטבי לפניות של לקוחות).

מתוך סך ההלוואות לדיוור שהיו בדחייה, נכון ליום 30 בספטמבר 2021, כ-43.7 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם (מהם כ-7 מיליארדי שקלים חדשים בחרו במסלול של החזרים חלקיים על פי מתווה בנק ישראל). כ-0.1 מיליארדי שקלים חדשים נמצאים עדיין בדחייה מלאה, שתסתיים ברובה עד סוף שנת 2021. נכון ליום 30 בספטמבר 2021, מתוך סך ההלוואות שחזרו לשלם, כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנסו לפיגור.

מתוך יתר ההלוואות (שאינן לדיוור) שהיו בדחייה, נכון ליום 30 בספטמבר 2021, כ-4.4 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם, וכ-0.6 מיליארדי שקלים חדשים נמצאים עדיין בדחייה, שמרביתם צפויה להסתיים במהלך שנת 2021. נכון ליום 30 בספטמבר 2021, מתוך סך ההלוואות שחזרו לשלם, כ-0.1 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנסו לפיגור.

נכון ליום 30 בספטמבר 2021 יתרת האשראי שהעמיד הבנק במסגרת הקרנות בערבות המדינה הינה בסך של כ-5.0 מיליארדי שקלים חדשים. כנגד האשראי שניתן, בהתאם למתווה של בנק ישראל, השתתף הבנק וקיבל הלוואה מוניטרית ייעודית מבנק ישראל ל-3 שנים בריבית קבועה בשיעור של 0.1%, שיתרתה ליום 30 בספטמבר 2021 כ-4.9 מיליארדי שקלים חדשים.

לפירוט נוסף של ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה בפרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הבנק ביצע תהליך מקיף של הפקת לקחים ממשבר הקורונה, בכלל חטיבות הבנק, תהליך אשר ממצאיו נדונו בדירקטוריון במאי 2020. במסגרת זו נקבעו המלצות ליישום בתחומים שונים והמלצות לשיפור תהליכים ונהלים בתחום המשכיות העסקית. הבנק ממשיך את המעקב והדיווח אחר יישום ההמלצות ברמה רבעונית.

בעקבות משבר הקורונה, ובהמשך להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" (להלן - "הוראת השעה"), החליט דירקטוריון הבנק, ביום 13 באפריל 2020 כי הבנק יימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות הבנק), כל עוד הוראת השעה בתוקף. לעניין זה יצוין כי במסגרת הוראת השעה, כפי שעודכנה, נקבע כי תוקף הוראת השעה הינו עד ליום 30 בספטמבר 2021. ביום 26 ביולי 2021 הודיע הפיקוח על הבנקים כי גם בעת שהוראת השעה בתוקף, ניתן יהיה לבצע חלוקת דיבידנד בגין רווחי שנת 2020, וכי חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 30% מהרווח הנקי לשנת 2020, לא תחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בהתאם לכך, אישר דירקטוריון הבנק, ביום 16 באוגוסט 2021, לחלק דיבידנד בסכום של 483 מיליוני שקלים חדשים, 30% מרווחי שנת 2020.

ביום 30 בספטמבר 2021, האריך הפיקוח על הבנקים את הוראות השעה (בנוסף להתאמות מסוימות) בשלושה חודשים נוספים, עד ליום 31 בדצמבר 2021, והודיע כי חלוקת דיבידנד אפשרית גם בגין רווחי שנת 2021 (גם בעת שהוראת השעה בתוקף), וכי חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 30% מהרווח הנקי לשנת 2021, לא תחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בהתאם לכך, אישר דירקטוריון הבנק, ביום 15 בנובמבר 2021, לחלק דיבידנד בסכום של 752.7 מיליוני שקלים חדשים 30% מרווחי תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021.

לפרטים נוספים ראה פרק הון, הלימות הון ומינוף בדוח הדירקטוריון וההנהלה של הבנק.

מיפוי כללי של גורמי הסיכון ומידת השפעתם

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכונים שוק ⁽¹⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נזילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון הלבנת הון ומימון טרור	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽³⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) כולל סיכון אופציות ומניות הממופה בבנק אגוד.
 (2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.
 (3) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול ההון.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק, המפורטים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת, מידת ההשפעה כוללת את הערכת הסיכונים הנובעים ממיזוג בנק אגוד ואינה משנה באופן מהותי את רמת הסיכון הכוללת של הקבוצה. הערכות אלה, נעשות על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל צפי לכיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של תהליכי ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

הסיכונים הינם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר בבנק. בעקבות השלכות מגפת הקורונה העולמית, בתחילת שנת 2020 חלה עלייה בפרופיל הסיכונים הכולל של הבנק, כתוצאה מעלייה ברמת סיכון האשראי. מתחילת שנת 2021, חל שיפור מהותי במצב המשק כפי שנצפה במדדים העיקריים (כגון: ירידה בשיעור האבטלה ותחזית צמיחה גבוהה בשנת 2021), כאשר ההתאוששות הינה בכל ענפי המשק. למרות השיפור במצב המשק, הערכות רמות סיכון האשראי המסחרי ברבעון השלישי של שנת 2021 נותרו ללא שינוי, ביחס לרבעונים הקודמים, זאת בשל אי הוודאות שעדיין קיימת באשר להתמשכות השלכות משבר הקורונה.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות הינה ברמה בינונית, רמת סיכון המשקפת את סיכון השפעת משבר הקורונה הן במגזר הפרטי, אך בעיקרה במגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים.

רמת הסיכון בתיק האשראי לדירור ירדה ברבעון השני לשנת 2021 לרמתה טרום המשבר, רמת סיכון נמוכה, זאת לאור הירידה המהותית בהיקף האשראי הנמצא בדחייה והחזרה של מרבית הדוחים לתשלום סדיר, ורמתם הנמוכה והיציבה של מדדי הסיכון המרכזיים. הבנק ממשיך לנטר באופן שוטף את הפעילות והיבטי הסיכון בנושא: סכום הדחיות שנותר ושיעורי ההחזר החלקי, תקופת הדחיות, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד. כמו כן, מבוצע מעקב אחר התפתחות התנהגות הלווים עם סיום תקופת הדחיות. לפרטים בדבר ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה בפרק סקירת הסיכונים – סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הסיכון הטכנולוגי וסיכונים אבטחת מידע וסייבר, הינם מבין הסיכונים המהותיים בבנק, ופוטנציאל הנזק מהתמשכות סיכונים אלה, עלול להיות משמעותי בשגרה ועל אחת כמה וכמה בשעת חירום. הפעילות מנוהלת באופן ממוקד, תוך ריכוז כלל הכוחות למתן השירות הנדרש לבנק, בצרכים המשתנים בהתאמה לאסטרטגיית העסקית של הבנק, ונקיטת מירב הצעדים לצמצום ככל הניתן את הסיכונים הפוטנציאליים. בפועל לא חלו אירועים מהותיים בתחום הטכנולוגי ובנושא אבטחת מידע וסייבר.

רמת סיכון הנזילות נותרה נמוכה בינונית. לאורך כל הרבעון השלישי של שנת 2021 עמדה רמת הכוונות בבנק על מהלך עסקים רגיל. הבנק שמר במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021, על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד – נכסי רמה 1. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאחד, כולל נתוני בנק אגוד) לרבעון השלישי של שנת 2021 הסתכם ב-126%.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה, הבנק מנטר באופן שוטף מדדים ואינדיקטורים שונים בהתייחס למוניטין הבנק, לרבות השפעת מיזוג בנק אגוד, ותהליך הסבת הלקוחות שהחל ברבעון השני של השנה. לא ניכרת השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על ידי שימוש במגוון שיטות ומתודולוגיות לאמידת רמות הסיכון והחשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון. הבנק מפעיל שיטות מדידה כמותיות (מודלים, מדדים, אינדיקטורים, ניתוחי רגישות, תרחישים ועוד) ושיטות מדידה איכותיות (הערכות מומחה וסקרים).

התוכנית האסטרטגית

בהמשך לאמור בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020, ולאור הישגי הבנק, התמורות בענף הבנקאות והשינויים בסביבה העסקית, אישר דירקטוריון הבנק ביום 26 באפריל 2021 תוכנית חומש אסטרטגית חדשה, לשנים 2021 עד 2025, המבוססת על:

- מיצוב הבנק כשחקן מרכזי בבנקאות העסקית, בהתבסס על מהלכים תומכים, הכוללים הקמת פעילות של השקעות ריאליות, הובלת עסקות גדולות ומורכבות, והרחבת הפעילות הבינלאומית של הבנק בסניפים בלונדון ובארצות הברית בתחומי פעילות ממוקדים בבנקאות העסקית;
- ביסוס המובילות של קבוצת הבנק בקרב משקי בית: שמירה על המובילות בשוק המשכנתאות תוך קיום חדשנות ביחס למוצרים ותהליכים, והגברת הסינרגיה עם הפעילות המסחרית, הרחבת הפעילות בקרב אוכלוסיות ייעודיות, והקמת דסק מוצרי אשראי צרכניים ייחודיים;
- מתן שירותי בנקאות אישיים ואנושיים הנתמכים בטכנולוגיה דיגיטלית מתקדמת, הכוללים שילוב אופטימלי בין ערוצים אנושיים ודיגיטליים, ושירות אנושי על ידי בנקאי מומחה גם בדיגיטל לפי בחירת הלקוח וצרכיו, ובנוסף, הצעות ערך פרסונליות בכלל הערוצים, המותאמות לצרכי הלקוח.
- התאמת מודל ההפעלה לאתגרי העתיד ושיפור היעילות התפעולית, בין היתר באמצעות ריכוז מטה הבנק בקמפוס מרכזי בלוד, התאמת מבנה הסניף לאתגרי העתיד ואופטימיזציה של שטחי הנדל"ן, אוטומציה של התפעול הבנקאי, ויעול סביבת העבודה.
- מינוף המיזוג של בנק אגוד ליצירת סינרגיה תפעולית ועסקית ומימוש יתרונות לגודל.

התוכנית האסטרטגית החדשה מכוונת להשגת היעדים שלהלן:

- להציג בשנת 2025 תשואה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות על ההון העצמי הממוצע, בשיעור של כ-14%, וכן תשואה דו ספרתית עולה ויציבה לאורך כל שנות התוכנית, בהתבסס על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של הבנק, בשיעור המזערי שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים, בתוספת שולי בטחון נאותים;
- צמיחה בפעילות הבנקאית במטרה להוביל להגדלת נתחי השוק של הבנק במערכת הבנקאית בישראל;
- צמיחת ההכנסות בשיעור שנתי ממוצע של כ-8% (אם כי לא ליניארי), מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול של כ-5% (שגם הוא אינו ליניארי) לאורך שנות התוכנית האסטרטגית החדשה;
- שמירה על יעילות תפעולית גבוהה ומינוף יתרונות לגודל בעקבות המיזוג עם בנק אגוד, עד כדי יחס יעילות תפעולית בשיעור הנמוך מ-50% בשנת 2025.
- במסגרת התוכנית האסטרטגית החדשה, יעקוב הדירקטוריון אחר ביצוע התוכנית, במטרה לבחון את האפשרות להגדלה של שיעור הדיבידנד מ-40% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, עד לשיעור של 50% מן הרווח הנקי, עם סיום הליך המיזוג עם בנק אגוד; זאת, בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים, וכן בכפוף לקבלת אישורו של המפקח על הבנקים.
- ראה גם פרק "מדיניות חלוקת דיבידנד" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 27 באפריל 2021 (מספר אסמכתא: 071448-01-2021).

תמצית מדיניות הבנק לסיכונים עיקריים והתפתחויות ברבעון השלישי של שנת 2021

יעדים ואסטרטגיה עסקית

לפרטים בדבר התכנית האסטרטגית החדשה של הבנק לשנים 2021-2025, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לרבעון השני לשנת 2021.

סיכון אשראי

רמת הסיכון הכוללת באשראי המסחרי נותרה ברמה "בינונית", רמה המשקפת את חוסר הוודאות בהתייחס למלוא ההשפעה המתמשכת של המשבר על איכות תיק האשראי של הבנק. זאת, למרות השיפור שחל במצב המשק ועל אף שיפור משמעותי במוסר התשלומים של הלקוחות, חזרת הלקוחות לתשלום הלוואות שנדחו, וכן תחילת פירעון הלוואות בקרנות קורונה בערבות המדינה שניתנו במהלך המשבר.

האשראי במגזר העסקים והזעירים מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות הפועלים בענפי המשק השונים ובעיקר במגזרי התעשייה הזעירה, המסחר, השירותים העסקיים והפיננסיים. המימון במגזר העסקים והזעירים ניתן בעיקר לזמן קצר, לצורך פעילות שוטפת ומימון הון חוזר, גישור על פערים בתזרים המזומנים, מימון לקוחות ומלאי ופעילות יבוא. מימון זה ניתן עפ"י רוב כנגד ביטחונות מתאימים כגון שיקים לביטחון/לגבייה, שוברי כרטיסי אשראי, חשבוניות, שעבוד חוזים ושעבוד שוטף. כמו כן, האשראי ניתן כנגד ביטחונות חיצוניים כדוגמת פיקדונות, תיקי ניירות ערך ונדל"ן. רמת הסיכון בתיק האשראי לעסקים קטנים וזעירים מנוטרת באופן רציף, כולל שימוש במודלי דירוג אשראי ייעודיים וקביעת תיאבון סיכון בהתאם. כמו כן, מתבצע מעקב אחרי ענפי משק בסיכון גבוה.

אשראי לעסקים בינוניים מאופיין ברמת פיזור גבוהה יחסית מבחינת מספר הלקוחות, היקפי אשראי ללקוח, ענפי המשק והפיזור הגאוגרפי. המימון במגזר זה ניתן לצרכי פעילות שוטפת תוך מימון ההון החוזר ובכלל זה מימון לקוחות ומלאי שהינו לרוב לטווח קצר, התרחבות והשקעות בפירמה שהינו לרוב במימון לטווח בינוני וארוך. מימון זה נשען על מרבית סוגי הביטחונות הקיימים כגון: פיקדונות, ניירות ערך, נדל"ן, ציוד, רכבים, שעבוד שוטף, ערבויות למיניהן וערבויות אישיות. כמו כן, נעשה שימוש בהתניות פיננסיות בקרב לקוחות אלה על מנת להפחית את רמת הסיכון.

האשראי ללקוחות העסקיים הגדולים הינו לרוב ברמת פיזור נמוכה מזו של יתר המגזרים. לקוחות אלה מאופיינים בפעילות מורכבת בתחום הפיננסי, ומקורות המימון שלהם מגוונים הן במערכת הבנקאית בארץ והן בחוץ לארץ, באמצעות גופים מוסדיים ובשוק ההון. הבטחות לאשראי הינן לרוב בטחונות כלליים כגון שעבוד שוטף, שעבוד שלילי מלווים באמות מידה פיננסיות. לקוחות אלו פועלים במגוון מוצרי האשראי ובכלל זה גם אשראי לשוק ההון.

אשראי למגזר אנשים פרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה, הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. לקוחות החטיבה הקמעונאית מדורגים במודלים מתקדמים ייעודיים, המכמתים את ההסתברות לכשל (PD), וכן את שיעור ההפסד בהינתן כשל (LGD) לאוכלוסיות העסקים והלקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית. הניהול השוטף בחטיבה הקמעונאית מבוסס בעיקרו על מערכת המדח"ם (מערכת דירוג, חיתום וניהול מתקדם).

האשראי העסקי מנוהל תחת שורה של מדדי סיכון, לרבות מודלים פנימיים להערכת דירוג האשראי של הלקוח. בבנק תשתית עסקית, משפטית ותפעולית לניהול גמיש של סיכון האשראי על ידי מכירה ו/או שיתוף בסיכון. הבנק מנהל ומנטר את סיכון האשראי באופן הדוק, בין היתר באמצעות פעילות שוטפת של פורומים בראשות המנהל הכללי ובראשות מנהל החטיבה העסקית, ובהשתתפות מנהל החטיבה לבקרת הסיכונים ונציגי החטיבות העסקיות.

האשראי לדירוג הינו בעל משקל מהותי מכלל סיכון האשראי של הבנק, ורמת הסיכון הכוללת בתיק המשכנתאות חזרה ברבעון השני לשנת 2021 לרמתה טרום המשבר, ומוערכת ברמה "נמוכה", וזאת לאור ירידה מהותית בהיקף האשראי בדחייה והחזרה של מרבית הדוחים לתשלום סדיר. הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בהנהלת הבנק, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובדלוג בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יציין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש ספטמבר 2021) עומד על כ-53.8% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי). הבנק אומד, בנוסף, את שיעור המימון ה"אימיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדיו, הגלומה במלאי המשכנתאות בתיק. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדיו, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך.

סיכון שוק וריבית בתיק הבנקאי

היקף הפעילות בתיק הסחיר (תיקים המנוהלים בחדר עסקאות) הוא נמוך, ומרבית הפעילות הפיננסית והסיכון של הבנק היא בתיק הבנקאי. התיק הבנקאי של הבנק, כולל בעיקר שימושים ארוכים (משכנתאות) אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות שבחלקם קצרים. מבנה התיק חושף את השווי הכלכלי של הבנק לשחיקה בעליית ריבית. נציין כי, תיק הנוסטרו של בנק אגוד משקף סיכון שהינו גבוה מתאבון הסיכון של הבנק. יחד עם זאת, ברמת הבנק המאוחד השפעת תיק זה אינה מהותית ורמת הסיכון הכוללת נותרה נמוכה-בינונית.

ערכי הסיכון הנמדדים למהלך עסקים רגיל ותרחישי קיצון, עלו במקצת ביחס לערכי הרבעון הקודם, כתוצאה מפעילות בנקאית שוטפת, ונעים ברמות סיכון נמוכות מתיאבון הסיכון שנקבע. ברבעון זה נרשמו עליות בציפיות האינפלציוניות. הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבסס על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובניה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.

סיכון הנזילות

הבנק שמר במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021, על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד - נכסי רמה 1. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד, כולל נתוני בנק אגוד) לרבעון השלישי של שנת 2021 הסתכם ב-126%¹. במהלך רבעון זה, לא נרשמו חריגות ממבטלות תיאבון הסיכון ומדדי הריכוזיות.

1 החל מתחילת הרבעון הרביעי של שנת 2020 יחס כיסוי הנזילות הממוצע כולל את נתוני בנק אגוד.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

לאורך כל הרבעון השלישי של שנת 2021 עמדה רמת הכוונות בבנק על מהלך עסקים רגיל. במהלך הרבעון חלה ירידה מסוימת ביחס כיסוי הנזילות הנובעת בעיקר מגידול באשראי לציבור, בקיזוז גידול בפיקדונות הציבור.

יחס מימון יציב נטו - NSFR

בחודש יוני 2021 פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 - יחס מימון יציב נטו ואת קובץ שאלות ותשובות ליישום ההוראה. ההוראה תיכנס לתוקף ביום 31 בדצמבר 2021.

יחס מימון יציב נטו נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מהתאגידים הבנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזנית. הבנק עומד ברף הרגולטורי (100%) הנדרש ליישום ההוראה.

סיכון תפעולי

במהלך כל תקופת הקורונה ובתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021, רמת הסיכון התפעולי נותרה בינונית. הבנק שמר על רמה נמוכה של הפסדים בגין אירועי כשל תפעוליים ולא חלו בפועל אירועים תפעוליים מהותיים. רמת הסיכון מייצגת את פוטנציאל הנזק העלול להיגרם מהתממשות סיכונים תפעוליים. נמשכת הפעילות לשיפור הניטור, הניהול והבקרה של הסיכונים התפעוליים, בדגש על שדרוג המערכת המיכונית לאיסוף אירועי הכשל וניהול סקרי הסיכונים ומפת הסיכונים, המשך פעילות לזיהוי וניתוח רוחבי, תהליכי תחקור והפקת לקחים והגברת המודעות לסיכונים התפעוליים השונים.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית.

במהלך הרבעון השלישי המשיך הבנק להתמודד עם אירוע הקורונה ושמירה על הנחיות עבודה כנגזרת מהנחיות משרד הבריאות, בין היתר: יישום התו הירוק החדש, המשך הקפדה על עטיית מסכה בחללים סגורים, שמירה על היגיינה וריחוק חברתי, התקנת חציצה בעמדות קבלת קהל, המשך עבודה מרחוק בהתאם לצורך באמצעות תהליך סדור ומהיר ועוד.

במהלך הרבעון השלישי המשיך הבנק ביישום תוכנית העבודה ותוכנית התרגול לשנת 2021, בין היתר היערכות לקראת תרגיל DRP משלים (תרגיל שני מתוכנן לשנה זו) בשיתוף פעולה של החטיבה הטכנולוגית ויחידת המשכיות העסקית. המשך יישום שוטף של תוכנית המשכיות העסקית ובכלל זה עדכון תקופתי של נהלי חרום במטה ובסניפים, בין היתר עודכנו נהלי ועזרי עבודה והדרכה לתפעול ידני כחלופה להשבתת חשמל/מחשוב כנגזרת מתרחשי קיצון לאומיים.

במהלך הרבעון וכחלק מהפעילות השוטפת ושגרות העבודה, מקיימת יחידת המשכיות העסקית בקרה וקשר רצוף מול יחידות המשכיות העסקית בקבוצה (בנק יחב ובנק אגוד) כמו כן התקבלו דיווחים שוטפים ועדכונים גם משלוחות הבנק בחו"ל. לפרטים נוספים, ראה גם פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 רמת הסיכון נותרה בינונית. במהלך הרבעון זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיוג) במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה במהלך תקופת הקורונה, תוך שיפור וחיזוק יכולות ומנגנוני הגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתאגרים בהם הבנק נדרש לעמוד.

יצוין כי מגפת הקורונה העצימה ברמה עולמית את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה. הפעילות שנקט הבנק לאורך כל התקופה, הותירה את רמת הסיכון בבנק ללא שינוי.

סיכון טכנולוגיית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

במסגרת תהליך קליטת בנק אגוד, מנוהלת בחטיבת הטכנולוגיה של הבנק תכנית מיזוג טכנולוגית המורכבת מפריקטים רבים שתכליתם העברת הפעילות של בנק אגוד, המבוססת מערכות בנק לאומי ובנק אגוד, ושילובם במערכות הבנק. פרויקטים אלה כוללים הסבת לקוחות, מוצרים, מידע היסטורי, דיווחים ועוד. תכנית המיזוג הטכנולוגית מנוהלת תוך שמירה על ממשל תאגידי הולם בשני הבנקים.

תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית בתרחיש שגרה וחירום, כאשר תיאבון הסיכון של הבנק בהיבטים התפעוליים לסיכון טכנולוגיית המידע נכלל במסגרת ניהול תיאבון הסיכון של הסיכון התפעולי. תיאבון הסיכון בהיבטים הטכנולוגיים מוגדר בשורה של מדדים, לרבות רמות הסיכון במפת סיכונים טכנולוגיים ותיאבון סיכון פרטני בגורמי סיכון שונים.

הבנק מפעיל מגוון אמצעים להפחתת הסיכונים, בין השאר באמצעות אינדיקטורים (KRI) ומערכות תומכות. סיכון טכנולוגיית המידע נותר ברמה בינונית ומשקף את הנזק הפוטנציאלי מהתממשות סיכונים טכנולוגיה, שהינם מהותיים לפעילות התקינה של הבנק. חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילותו בשגרת החירום. לא חלו אירועים/או תקלות מהותיות בתקופה זו.

סיכון משפטי

ברבעון השלישי לשנת 2021, רמת הסיכון המשפטי נותרה נמוכה-בינונית. בחינת רמת הסיכון המשפטית בשנת 2020 כללה, בין היתר, גם בחינת ההשלכות האפשריות של משבר הקורונה על הסיכון המשפטי, ונמצא כי, ככלל, אין השפעה על רמת הסיכון המשפטי ואיכות ניהולו.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

סיכון ציות

רמת סיכון הציות נותרה ללא שינוי ברבעון השלישי של שנת 2021 והיא מוגדרת ברמה נמוכה-בינונית. הערכת הסיכון נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, שיפור הבקרה, קיום הדרכות, ויעול תהליכי העבודה בתחום, תוך שילוב שיפורים טכנולוגיים. ברבעון הנוכחי, הבנק פעל ליישם את ההוראות הרלוונטיות של הרגולטורים השונים. כמו כן, קיים הבנק בקרות שוטפות במטרה לנטר סיכונים ציות העלולים להתהוות בתקופה זו. לבנק תוכניות אכיפה פנימית בדיני נירות ערך ובדיני התחרות הכלכלית.

סיכון חוצה גבולות

רמת הסיכון נותרה ללא שינוי ברבעון השלישי של שנת 2021 והיא מוגדרת ברמה נמוכה-בינונית. הבנק מנהל את הסיכון, בין היתר, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, קיום הדרכות, פעילות תושבי חוץ בסניפים מתמחים והגדרת שגרות עבודה בתהליכים הנדרשים לביצוע הדיווחים הן במסגרת ה-FATCA והן במסגרת ה-CRS. במהלך הרבעון ביצע הבנק דיווחים במסגרת ה-FATCA וה-CRS כנדרש. בנוסף, הבנק עוקב אחרי עדכוני רגולציה ממדינות הרלוונטיות לו ולשלוחותיו אחת לרבעון ומוודא אם רלוונטיות לפעילותו, ובמידה וכן, מיישם.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור

סיכון הלבנת הון נותר ללא שינוי ברבעון השלישי של שנת 2021 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הערכת הסיכון נובעת בין היתר, מהמשך ניהול ממוקד סיכון הבא לידי ביטוי בעדכון נהלים ותהליכי העבודה, לרבות מיכון תומך ויעול תהליכים, פעילות הדרכה והטמעה לצד בקרות ממוקדות סיכון בקו הראשון והשני, טיוב מסמכים וסיווגים וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות. מערכת מא"ה (מערכת איסור הלבנת הון) לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון ופועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית.

סיכון מוניטין

הבנק עוקב אחר, ובוחן את השפעת התפשטות נגיף הקורונה בעולם ובישראל על הפעילות העסקית בכלל ועל סיכון המוניטין בפרט, בהיבט של תפיסות שליליות כלפי הבנק ספציפית וכחלק מתפיסות כלפי כלל המערכת הבנקאית. בנוסף, עוקב הבנק ובוחן את השפעת מיזוג בנק אגוד על סיכון המוניטין. להערכת הנהלת הבנק, בשלב זה לא חל שינוי מהותי ברמת סיכון המוניטין. הבנק ממשיך ומנטר את הנושא באופן שוטף.

סיכון אסטרטגי-עסקי

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

הבנק פועל במסגרת תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש אפריל 2021 ועקרונותיה פורסמו לציבור. התוכנית האסטרטגית נבחנה ואותרה על ידי בקרת סיכונים, בהיבטי המיקוד העסקי, פרופיל הסיכון והיתכנות המימוש. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר בשוטף על ידי חטיבת מידע ודיווח כספי ומאוגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים. לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הבנק נערך להפסקת השימוש בריבית הליבור באופן הדרגתי עד לסוף שנת 2021 והחלפתה בריביות בסיסיות אלטרנטיביות. בחודש ספטמבר האחרון הוציא בנק ישראל הוראת שעה בנושא – מעבר מריבית ליבור. מועד כניסה לתוקף הוא החל מה-31/12/2021, כלל העסקאות החדשות יתבססו על ריביות הבסיס החדשות.

במהלך חודש ספטמבר, בהתאם לעדכון חוק הבנקאות (שירות ללקוח) המחייב את הבנקים לאפשר ללקוח העברת פעילות פיננסית מבנק לבנק באופן מקוון ונוח. הושלם היישום של פרויקט העברת חשבון בקליק.

בהתאם לדרישות מכתב הפיקוח בנושא "בקרה פנימית במיקוד על מעילות", הבנק יפעל לחיזוק מסגרת ניהול הסיכון וסביבת הבקרה למעילות, לשם כך, הוקם פורום בראשות מנהל הסיכונים הראשי לדון בסוגיות השונות ולוודא יישום מלא של כלל הדרישות.

סיכונים מובילים ומתפתחים

הפעילות העסקית של הבנק חושפת אותו לשורה של סיכונים פיננסיים ושינויים פיננסיים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות העסקיות ובתדמיתו. הסיכונים המובילים והמתפתחים נגזרים מהסביבה העסקית של הבנק המושפעת מהסביבה המקרו-כלכלית, מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לשינויים החלים במודל העסקי ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים.

סיכונים מובילים הינם סיכונים הנובעים מהתפתחויות בסביבה העסקית של הבנק, העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות ויצירתו של הבנק. כמו כן, מזהים הסיכונים המתפתחים, שהינם סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק, מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע ומוניטין. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל הסיכונים הגלומים בפעילותו העסקית ואלו הנובעים מתנאי השוק ומדרישות הרגולציה.

הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים:

סיכון עסקי אסטרטגי – התגברות התחרות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ובמודלים העסקיים עלולים ליצור השפעות מהותיות על המערכת הבנקאית בטווח הבינוני ארוך. כמו כן, שינויים רגולטוריים (כגון: חוק נתוני אשראי, בנקאות פתוחה וניוד חשבונות בנק) עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק. בנוסף, הסיכון מושפע מאירוע הקורונה שהינו בעל פוטנציאל השפעה על כל פרופיל הסיכון של הבנק לאור אי וודאות לגבי המשך התפתחותו וההשלכות המקרו כלכליות המהותיות הנובעות ממנו.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

סיכון מאקרו כלכלי – פעילות הבנק מושפעת מהסביבה המאקרו כלכלית, לדוגמה: אירוע משבר הקורונה שהשפיע באופן משמעותי על הכלכלה העולמית והמקומית, שהתבטא בהאטה בפעילות הכלכלית ושינויים בסביבה המאקרו כלכלית כולל: עלייה בשיעור האבטלה, שינויים בריבית, תנודות בשווקים ושינוי במחירי הנכסים. התממשות הסיכון עלולה להגדיל את היקף החובות הבעייתיים ולהשפיע לרעה על התוצאות העסקיות של הבנק.

סיכון אבטחת מידע וסייבר – איומי הסייבר מתגברים כלפי גופים פיננסיים. הבנק מפעיל מנגנוני ההגנה על מנת לצמצם את היכולת לבצע פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח. אירוע הקורונה העצים את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה.

סיכון טכנולוגי – התפתחות הטכנולוגיה וגילן של המערכות הקיימות בבנק, במקביל לריבוי דרישות רגולציה בנקאית בלוחות זמנים קצרים, מעצימות את הנזק הפוטנציאלי העלול לנבוע מסיכונים הטכנולוגיה שהינם מהותיים לפעילות התקינה של הבנק.

סיכון רגולטורי – התגברות הרגולציה בארץ ובעולם, נושא המגביר את אי וודאות והתחרותיות בסביבה העסקית. הבנק עשוי להידרש להיערכויות ועלויות מיכוניות שעלויות ליצור סיכון לתוצאות הבנק. הבנק פועל באופן שוטף לטיפול בהוראות הרגולציה הרלבנטיות לפעילותו, תוך שהוא מקצה את המשאבים הנדרשים לשם הטיפול הנדרש בהם. יודגש כי לבנק תיאבון סיכון אפסי לאי עמידה בהוראות הרגולטוריות החלות עליו. פעולות הבנק בקשר עם סיכונים אלה, הן בעיקר פעולות איכותיות שנועדו ליצור את המסגרת הנדרשת לטיפול בסיכונים המתגברים.

סיכונים סביבתיים – הינם סיכונים הנובעים מפוטנציאל ההשפעה המזיקה של שינויים סביבתיים על התאגידים הפיננסיים. הבנק חשוף להפסד העלול לנבוע כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתולדה של מפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה, או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהוא מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה: מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה. הסיכונים הסביבתיים כוללים: זיהום אוויר, מים וקרקעות, פגיעה במגוון הביולוגי ובריאות יערות.

סיכונים אקלים – הינם סיכונים שנוצרים מהתגברות תדירות ועוצמת אירועי מזג האוויר בעקבות התחממות כדור הארץ. סיכונים אקלים כוללים סיכונים מעבר הנובעים מקידום מהלכים להפחתת ההתחממות לרבות צמצום פליטות הפחמן (כגון: מעבר למקורות אנרגיה מתחדשים, מיסוי פחמן, שיפור היעילות האנרגטית וכד') וסיכונים פיזיים המתממשים כהשפעה ישירה משינוי אקלים, כגון: שריפות, שיטפונות וכד'.

חלה עלייה במודעות ובחשיבות ניהול הסיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים בארץ ובעולם. בדצמבר 2020, שלח המפקח על הבנקים מכתב בנושא סיכונים סביבתיים, בדגש על סיכון אקלים, במטרה לגבש מסגרת לניהול סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים במערכת הבנקאית בישראל בהתאמה לרגולציה ולפרקטיקה בעולם. במרץ 2021, קיבלו הבנקים מכתב נוסף, בו התבקשו למלא שאלון להערכה עצמית בהיבטים הקשורים בסיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים, ותוצאות השאלון הינן הבסיס לשיח של הבנקים עם הפיקוח על הבנקים, וברבעון השלישי של 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון של הוראות הדיווח לציבור, בנושא גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG).

הבנק רואה חשיבות בקידום הפעילות וניהול הסיכונים בנושא זה, ונערך להרחבת פעילותו, ולניטור וניהול הסיכונים הסביבתיים לרבות סיכונים אקלים, בהתאמה לציפיות הפיקוח על הבנקים ולפרקטיקה העולמית המתפתחת בנושא. לצורך כך, הקים הבנק בסוף שנת 2020 צוות ייעודי, בראשות ה-CRO לבחינת הנושא. הצוות הייעודי, כלל משתתפים מכלל חטיבות הבנק הרלבנטיות, ועסק במהלך השנה, בבחינת ההיבטים השונים של ניהול הסיכון בבנק.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (ov1)

דרישות הון מזעריות ⁽¹⁾	נכסי סיכון משוקללים			
	ליום 30 ביוני 2021	ליום 30 בספטמבר 2021	ליום 30 בספטמבר 2021	
21,827	184,801	189,811	סיכון אשראי (גישה סטנדרטית) ⁽²⁾	
168	1,438	1,459	סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)	
57	406	494	התאמה בגין סיכון אשראי ⁽³⁾ (CVA)	
480	4,172	4,172	סכומים מתחת לספי הניכיון (כפופים למשקל סיכון 250%)	
22,532	190,817	195,936	סך הכל סיכון אשראי	
243	2,681	2,115	סיכון שוק (גישה סטנדרטית)	
1,570	13,281	13,655	סיכון תפעולי ⁽⁴⁾	
24,345	206,779	211,706	סך הכל	

(1) לדרישה זו מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה ב"אור 9 לדוחות הכספיים.

(2) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכיון.

(3) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(4) הקצאת הון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

השינוי בנכסי הסיכון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 נובע בעיקר מצמיחת תיק ההלוואות לדירור וגידול באשראי המסחר.

הון ומינוף

הרכב ההון

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2. הון עצמי רובד 1 כולל את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק ואת זכויות בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות מאוחדות (עודף ההון בחברת הבת אינו מוכר).

בהון עצמי רובד 1 נכללים התאמות פיקוחיות וניכויים מההון - מוניטין, השקעות ברכיבי הון של תאגידים פיננסיים, הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידור תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, התאמות בגין התחייבות של מכשירים נגזרים הנובעים משינוי סיכון האשראי של הבנק (DVA) והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 30 בספטמבר 2021 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף. הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו. מגבלות על מבנה ההון:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.

לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ולפרטים בדבר הנפקת ופדיון כתבי התחייבויות נדחים מסוג CoCo ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית רכיבי ההון הפיקוחי, יחס ההון לרכיבי סיכון של הקבוצה ויחסי ההון המזעריים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים:

31 בדצמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2021	
במיליוני שקלים חדשים			
19,352	18,825	21,318	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
(785) ⁽¹⁾	(883)	(781) ⁽¹⁾	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
20,137	19,708	22,099	הון עצמי רובד 1
7,176	6,780	8,169	הון רובד 2
27,313	26,488	30,268	סך כל הון כולל
200,484	197,502	211,706	סך נכסי סיכון משוקלים
10.04%	9.98%	10.44%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.62%	13.41%	14.30%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.68%	8.71%	8.60%	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
11.50%	11.50%	11.50%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים

(1) כולל יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד, לפרטים נוספים ראה ביאור 25 ו' בדוח הכספי לשנת 2020.

לפרטים בדבר הרכב מפורט של ההון הפיקוחי בהתאם לדרישות הגילויי בנדבך השלישי של באזל ליום 30 בספטמבר 2021 בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2020 ראה תוספת א' להלן.

כאמור לעיל, בהתאם להארכת עדכון הוראת השעה מספר 250 על ידי הפיקוח על הבנקים ביום 30 בספטמבר 2021, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר תאריך המאזן, ביום 15 בנובמבר 2021, לחלק דיבידנד בסכום של 752.7 מיליוני שקלים חדשים, 30% מרווחי תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021. לפרטים נוספים ראה ביאור 18 לדוחות הכספיים.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

יחס המינוף

הבנק מיישם את כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף, המאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס המינוף שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

יחס המינוף של הבנק ליום 30 בספטמבר 2021 הינו 5.37%, לעומת 5.19% ביום 31 בדצמבר 2020.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250, במסגרתה יחס המינוף לא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד, לעומת 5% לפני השינוי. בהתאם לחוזרים שפורסמו ביום 22 במרץ וביום 30 בספטמבר 2021, הוארכה תחילתה של ההוראה מיום פרסומה ותוקפה עד ליום 31 בדצמבר 2021. לאחר תום תוקף ההוראה תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

להלן פרטים בדבר יחס המינוף (Leverage Ratio) של הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף			
ליום 30 בספטמבר 2021	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2020	
379,563	347,050	360,140	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
992	538	(425)	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
29,335	27,111	26,875	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים ⁽¹⁾
1,665	1,915	1,780	התאמות אחרות
411,555	376,614	388,370	חשיפה לצורך יחס המינוף

(1) המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומי שווי ערך אשראי, בהתאם לכללי המדידה של הלימות ההון (באזל).

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

גילוי על יחס המינוף (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 30 בספטמבר 2021	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2020	
הרכב החשיפות ויחס המינוף (במיליוני שקלים חדשים)			
חשיפות מאזניות			
377,270	343,955	355,505	נכסים במאזן
(172)	(107)	(314)	סכומים בגין נכסים שנכבו בקביעת הון רובד 1
377,098	343,848	355,191	סך חשיפות מאזניות
חשיפות בגין נגזרים			
2,978	2,796	3,694	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
1,690	1,868	1,819	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	-	גילום (gross-up) ביחסונות שניתנו בגין נגזרים, שנכבו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
(1,297)	(1,191)	(1,866)	ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח
258	275	257	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
3,629	3,748	3,904	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך			
1,493	1,907	2,400	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל
-	-	-	מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקאות כסוכן
1,493	1,907	2,400	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
חשיפות חוץ מאזניות אחרות			
101,894	92,832	97,326	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(72,559)	(65,721)	(70,451)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
29,335	27,111	26,875	פריטים חוץ מאזניים
הון וסך החשיפות			
22,099	19,708	20,137	הון רובד 1
411,555	376,614	388,370	סך החשיפות
יחס מינוף			
5.37%	5.23%	5.19%	יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

סיכון אשראי

פרק זה דן בסיכון האשראי בהתאם לדרישות הגילוי של ועדת באזל וה-FSB, כאשר מבנה הפרק וסדר הנושאים (תוך שהם מותאמים לאופי הפעילות בבנק), גם הם בהתאם לאותן הדרישות.

פרק סיכון אשראי של צד נגדי להלן כולל גילויים איכותיים וכמותיים על דרישת ההון בגין סיכון זה והתאמה לדרישות ההון בגין סיכון אשראי (CVA). סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי הוא סיכון מהותי בפעילותו של הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים הנוגעים בעיקר לשינויים בסביבה המאקרו כלכלית של הלווה, סיכונים סביבתיים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון: סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציות וסיכונים נוספים.

תחום האשראי נמצא בליבת הפעילות הבנקאית, ולפיכך, הינו הסיכון העיקרי מבין סוגי הסיכונים שהמערכת הבנקאית עוסקת בהם. בהתאם, החלק הארי של ההון המוקצה בנדבך הראשון, נובע מסיכון האשראי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון אשראי ראה פרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2020 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

30 בספטמבר 2021				
יתרות ברוטו ⁽¹⁾				
יתרה נטו	הפרשות להפסדי אשראי	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
353,185	2,164	352,582	2,767	חובות, למעט אגרות חוב
13,377	-	13,377	-	איגרות חוב
100,778	208	100,908	78	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
467,340	2,372	466,867	2,845	סך הכל
30 בספטמבר 2020				
יתרות ברוטו ⁽¹⁾				
יתרה נטו	הפרשות להפסדי אשראי	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
317,459	2,329	316,870	2,918	חובות, למעט אגרות חוב
16,420	-	16,420	-	איגרות חוב
92,666	221	92,764	123	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
426,545	2,550	426,054	3,041	סך הכל
31 בדצמבר 2020				
יתרות ברוטו ⁽¹⁾				
יתרה נטו	הפרשות להפסדי אשראי	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
328,043	2,435	327,550	2,928	חובות, למעט אגרות חוב
15,453	-	15,453	-	איגרות חוב
97,140	232	97,264	108	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
440,636	2,667	440,267	3,036	סך הכל

(1) יתרות ברוטו בהתאם לערכים החשבונאיים המדווחים בדוחות הכספיים של פריטים מאזניים וחוזי מאזניים, היוצרים חשיפה לסיכון אשראי לפי הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203.
 (2) חשיפות חוץ מאזניות הינן לפני מקדמי המרה לאשראי (CCF)

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 30 בספטמבר 2021 (במיליוני שקלים חדשים):

עומק הפיגור								
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾ סך הכל	בפיגור של 90 יום או יותר							
	סך הכל מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים		מעל 6 חודשים		בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽¹⁾	
			מעל 15 חודשים	מעל 6 חודשים	מעל 15 חודשים	מעל 6 חודשים		
305	34	264	206	19	16	23	7	סכום בפיגור
124	8	116	115	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,856	64	1,288	154	91	226	817	504	יתרת חוב רשומה
226	31	195	119	41	35	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,630	33	1,093	35	50	191	817	504	יתרת חוב נטו

(1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
 (2) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
 (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
 (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)

ליום 30 בספטמבר 2021									
לא מובטחים									
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		מזה: סך הכל		מזה: סך הכל	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	יתרה מאזנית ⁽¹⁾	מזה: סכום מובטח ⁽¹⁾	יתרה מאזנית ⁽¹⁾
-	-	2,096	7,977	8,244	28,468	10,340	36,445	317,011	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	13,369	אגרות חוב
-	-	2,096	7,977	8,244	28,468	10,340	36,445	330,380	סך הכל
-	-	260	452	30	53	291	505	2,153	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר
ליום 30 בספטמבר 2020									
לא מובטחים									
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		מזה: סך הכל		מזה: סך הכל	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	יתרה מאזנית ⁽¹⁾	מזה: סכום מובטח ⁽¹⁾	יתרה מאזנית ⁽¹⁾
-	-	1,780	8,569	7,710	26,887	9,490	35,456	282,003	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	16,420	אגרות חוב
-	-	1,780	8,569	7,710	26,887	9,490	35,456	298,423	סך הכל
-	-	63	218	40	252	103	470	2,143	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר
ליום 31 בדצמבר 2020									
לא מובטחים									
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		מזה: סך הכל		מזה: סך הכל	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	יתרה מאזנית ⁽¹⁾	מזה: סכום מובטח ⁽¹⁾	יתרה מאזנית ⁽¹⁾
-	-	1,747	8,319	8,198	26,126	9,945	34,445	293,598	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	15,453	אגרות חוב
-	-	1,747	8,319	8,198	26,126	9,945	34,445	309,051	סך הכל
-	-	20	238	74	226	94	464	2,136	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

(1) יתרה מאזנית בהתאם לערכים החשבונאיים המדווחים בדוחות הכספיים ולאחר הפרשות להפסדי אשראי.
 (2) יתרה מאזנית של חלק מסכום החובות שמובטח בבטחון, ערבות או נגזר אשראי, לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

סיכון האשראי לפי הגישה הסטנדרטית

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)⁽²⁾⁽⁴⁾

ליום 30 בספטמבר 2021										
סך הכל חשיפות אשראי (לאחר מקדמי המרה והפחתת הפחתות)	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	סוגי נכסים/משקל סיכון
										105,894
2,058	-	-	2	-	-	9	-	1,801	246	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
3,355	-	-	149	-	-	624	-	2,582	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
62,741	-	-	56,433	-	-	458	-	5,850	-	תאגידים
24,772	-	-	1	24,771	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
12,300	-	-	3	12,297	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
168,899	-	-	1,130	35,279	35,035	40,869	56,586	-	-	בביטחון נכס למגורים
6,535	-	-	6,535	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
2,797	-	1,315	1,482	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
6,308	4	242	3,547	-	-	-	-	-	2,515	נכסים אחרים
663	-	195	468	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
395,659	4	1,557	69,296	72,347	35,035	41,960	56,586	10,317	108,557	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2020										
89,387	-	-	83	-	-	-	-	87	89,217	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
1,895	-	-	-	-	-	25	-	1,598	272	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
4,458	-	-	150	-	-	484	-	3,824	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
58,094	-	-	51,458	-	-	478	-	6,158	-	תאגידים
24,180	-	-	-	24,180	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,132	-	-	4	13,128	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
152,501	-	-	1,040	37,983	21,158	37,091	55,229	-	-	בביטחון נכס למגורים
6,866	-	-	6,866	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
2,603	-	1,298	1,305	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
5,840	5	113	3,384	-	-	-	-	-	2,338	נכסים אחרים
372	-	87	285	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
358,956	5	1,411	64,290	75,291	21,158	38,078	55,229	11,667	91,827	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020										
97,210	-	-	118	-	-	-	-	87	97,005	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
1,905	-	-	1	-	-	25	-	1,627	252	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
4,631	-	-	164	-	-	666	-	3,801	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
58,548	-	-	51,870	-	-	466	-	6,212	-	תאגידים
24,247	-	-	1	24,246	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,333	-	-	4	13,329	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
155,992	-	-	1,205	37,561	23,996	38,010	55,220	-	-	בביטחון נכס למגורים
6,639	-	-	6,639	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
2,462	-	1,208	1,254	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
6,005	5	119	3,467	-	-	-	-	-	2,414	נכסים אחרים
495	-	96	399	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
370,972	5	1,327	64,723	75,136	23,996	39,167	55,220	11,727	99,671	סך הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוב מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגות.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

סיכון אשראי של צד נגדי

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

ליום 30 בספטמבר 2021			
נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף
1,280	1,841	1,695	1,232
93	93	-	-
1,373	1,934	1,695	1,232

שיטת החשיפה הנוכחית
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)

סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2020			
נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף
1,378	2,556	2,015	1,535
261	261	-	-
1,639	2,817	2,015	1,535

שיטת החשיפה הנוכחית
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020			
נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף
1,380	2,408	1,494	1,782
365	365	-	-
1,745	2,773	1,494	1,782

שיטת החשיפה הנוכחית
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)

סך הכל

הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2021	
נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות
487	1,905	536	1,809	494	1,637

סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

סיכון שוק

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה). לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך שהחשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית (Interest Rate Risk), שהינו הסיכון לרווחי הבנק ולהון הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות שונות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן).

לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק ראה פרק סיכון שוק בדוח הסיכונים לשנת 2020 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק בגישה הסטנדרטית

להלן רכיבי דרישת ההון תחת הגישה הסטנדרטית לסיכון שוק (במיליוני שקלים חדשים):

נכסי סיכון ליום :		
31 בדצמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2021
		מוצרים ישירים
1,519	1,453	1,762
40	39	36
626	497	309
-	-	-
-	-	-
43	33	8
-	-	-
2,228	2,022	2,115
		סך הכל

כאמור לעיל, היקף החשיפה בתיק הסחיר הינו נמוך ומרביתו נובע מסיכון ריבית. נכסי הסיכון בגין סיכון שיעור ריבית הושפעו מפוזיציות של נגזרים שלא קוזזו בהתאם לשיטת המדידה הסטנדרטית.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

סיכון נזילות

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכון הנזילות הוא סיכון מהותי וייחודי בשל הצורך להגיב אליו תוך פרק זמן קצר ככל הניתן. התרחשות הסיכון עלולה לגרום הפסדים גדולים לבנק, ואף להוביל לקריסתו. לפרטים נוספים בדבר סיכון נזילות ראה פרק סיכון נזילות בדוח הסיכונים לשנת 2020 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות (Liquidity)

להלן פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021		
סך ערך לא משוקלל ⁽²⁾ (ממוצע)	סך ערך משוקלל ⁽³⁾ (ממוצע)	
		סך כל נכסים נזילים באיכות גבוהה
		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
		פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
10,122	154,120	פיקדונות יציבים
2,183	43,655	פיקדונות פחות יציבים
6,417	59,746	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
1,522	50,719	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
62,301	95,221	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים
837	3,346	קואופרטיביים
60,400	90,811	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
1,064	1,064	חובות לא מובטחים
439	-	מימון סיטונאי מובטח
26,049	117,074	דרישות נזילות נוספות, מזה:
17,220	17,220	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
5,802	64,082	קווי אשראי ונזילות
538	538	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
2,489	35,234	מחויבויות מימון מותנות אחרות
98,911		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
		הלוואות מובטחות
572	1,654	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
9,687	12,722	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
15,973	20,738	
26,232	35,114	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם⁽⁴⁾		
91,377		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
72,679		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
126		יחס כיסוי נזילות (%)

- (1) מידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון השלישי של שנת 2021 הינו 73.
- (2) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק, תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (3) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרימים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (4) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת: מקדמי ביטחון ושיעורי תזרימים נכנס ויוצא וכן יתר המגבלות הרלבנטיות (כולומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ומגבלה על תזרימים נכנסים כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221).

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

להלן פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
סך ערך לא משוקלל ⁽²⁾ (ממוצע)	סך ערך משוקלל ⁽³⁾ (ממוצע)	
59,709		סך כל נכסים נזילים באיכות גבוהה
		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
7,659	125,299	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
1,755	35,106	פיקדונות יציבים
4,429	41,034	פיקדונות פחות יציבים
1,475	49,159	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
41,067	66,456	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
669	2,676	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
40,115	63,497	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
283	283	חובות לא מובטחים
947	-	מימון סיטונאי מובטח
19,899	91,717	דרישות נזילות נוספות, מזה:
13,757	13,757	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
3,431	45,051	קווי אשראי ונזילות
2,711	32,909	מחויבויות מימון מותנות אחרות
69,572		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
957	1,811	הלוואות מובטחות
8,462	10,747	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
13,370	17,891	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
22,789	30,449	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם⁽⁴⁾		
59,709		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
46,783		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
128		יחס כיסוי נזילות (%)

- (1) מידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון השלישי של שנת 2020 היו 75.
- (2) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק, תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (3) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (4) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת: מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא וכן יתר המגבלות הרלבנטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ומגבלה על תזרימים נכנסים כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221).

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

להלן פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020		
סך ערך לא משוקלל ⁽²⁾ (ממוצע)	סך ערך משוקלל ⁽³⁾ (ממוצע)	
סך כל נכסים נזילים באיכות גבוהה		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		תזרימי מזומנים יוצאים
		פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
9,526	148,396	פיקדונות יציבים
2,071	41,410	פיקדונות פחות יציבים
5,885	54,642	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
1,570	52,344	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
50,718	83,017	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
717	2,867	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
49,899	80,048	חובות לא מובטחים
102	102	מימון סיטונאי מובטח
994	-	דרישות נזילות נוספות, מזה:
22,600	106,705	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
15,210	15,210	קווי אשראי ונזילות
4,268	53,022	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
382	382	מחויבויות מימון מותנות אחרות
2,740	38,091	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
83,838		תזרימי מזומנים נכנסים
		הלוואות מובטחות
1,036	2,081	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
9,895	12,659	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
14,138	18,870	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
25,069	33,610	סך ערך מתואם⁽⁴⁾
78,145		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
58,769		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
133		יחס כיסוי נזילות (%)

- (1) מידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון הרביעי של שנת 2020 הינו 79.
- (2) ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק, תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (3) ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (4) ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא וכן יתר המגבלות הרלבנטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ומגבלה על תזרימים נכנסים כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221).

הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיסוי הנזילות

הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיסוי הנזילות הם הרכב המקורות והשימושים של הבנק. הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA) הינם נכסים ברמה 1, המאופיינים ברמת סחירות גבוהה ורמת סיכון נמוכה, אלו כוללים - מזומנים, עובר-ושב ופיקדונות בבנקים מרכזיים, איגרות חוב של ריבונות בעלות משקל סיכון 0% ואיגרות חוב של מדינת ישראל. עיקר תזרים המזומנים היוצא הינו כנגד מימון סיטונאי בלתי מובטח - פיקדונות שהופקדו בבנק על ידי תאגידים וגופים פיננסיים וכן תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים. עיקר תזרים המזומנים הנכנס הינו בגין תקבולי אשראי וכן תזרימים נכנסים בגין חשיפה לנגזרים.

היחס נע בצורה מחזורית ברובה, הניתנת לחיזוי לפי אומדנים פנימיים של הבנק. הגורם המרכזי המשפיע, לאורך זמן, על התפתחות היחס הוא הצמיחה בפעילות הבנק, הן בצד גיוס וניהול מבנה המקורות והן בצד הגידול בשימושים. קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך החודש בשל פעילות שוטפת של לקוחות וכן תחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרי שקל/מטבע חוץ.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA)

להלן פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראה 221 (במיליוני שקלים חדשים):

ממוצע לרבעון השלישי של שנת 2020	ממוצע לרבעון השלישי של שנת 2021	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2021	
74,089	91,212	75,691	89,157	נכסי רמה 1
47	83	47	83	נכסי רמה 2א
108	82	108	82	נכסי רמה 2ב
74,244	91,377	75,846	89,322	סך הכל HQLA

קיימת מגבלה רגולטורית על סניף מזרחי-טפחות ארה"ב לגבי השימוש ברזרבת הנזילות בישות זו, תרחישי הבנק מניחים שימוש בנזילות הסניף בהתחשב במגבלה.

הרכב נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים:

ליום 30 בספטמבר 2021			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד	סך היתרה במאזן	
כולל בנק אגוד			
91,908	2,958	94,866	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
10,547	798	11,345	אגרות חוב של ממשלת ישראל
1,284	-	1,284	אגרות חוב של אחרים בישראל
679	262	941	אגרות חוב של ממשלות זרות
496	19	515	אגרות חוב של אחרים זרים
255,934	3,808	259,742	אשראי לציבור, נטו
360,848	7,845	368,693	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2020			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד	סך היתרה במאזן	
ללא בנק אגוד			
73,892	1,852	75,744	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
13,947	687	14,634	אגרות חוב של ממשלת ישראל
1,501	-	1,501	אגרות חוב של אחרים בישראל
835	333	1,168	אגרות חוב של ממשלות זרות
555	-	555	אגרות חוב של אחרים זרים
241,765	-	241,765	אשראי לציבור, נטו
332,495	2,872	335,367	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד	סך היתרה במאזן	
84,111	339	84,450	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
13,652	803	14,455	אגרות חוב של ממשלת ישראל
1,390	-	1,390	אגרות חוב של אחרים בישראל
106	345	451	אגרות חוב של ממשלות זרות
528	20	548	אגרות חוב של אחרים זרים
243,468	2,057	245,525	אשראי לציבור, נטו
343,255	3,564	346,819	סך הכל

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

התפתחויות ביחס כיסוי הנזילות

הבנק שמר במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021, על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד - נכסי רמה 1. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד, כולל נתוני בנק אגוד) לרבעון השלישי של שנת 2021 הסתכם ב-126%. במהלך רבעון זה לא נרשמו חריגות ממגבלות היחס.

תוספות

תוספת א' - הרכב ההון הפיקוחי

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2020	2020	2021		
במיליוני שקלים חדשים				
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים				
3,532	3,521	3,549	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1	1
15,548	15,042	17,574	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן	2
(160)	(160)	(240)	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי	3
432	422	435	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג (זכויות מיעוט)	5
19,352	18,825	21,318	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	6
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים				
87	87	87	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי	8
100	-	85	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם	9
127	19	-	מיסים נדחים לקבל שמימוש מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי	10
11	19	(13)	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן	11
10	22	4	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק	14
-	-	-	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)	16
-	-	-	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	21
-	-	-	מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי	25
(1,120)	(1,030)	(944) ⁽¹⁾	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	26
-	-	-	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים 25 ו-25 ב.	א.26
(785)	(883)	(781)	סך כל התאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1	28
20,137	19,708	22,099	הון עצמי רובד 1	29
-	-	-	הון רובד 1 נוסף	44
20,137	19,708	22,099	הון רובד 1	45
הון רובד 2: מכשירים והפרשות				
258	342	2,191	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו	46
894	894	447	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	47
3,709	3,312	3,503	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'	48

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2021

		ליום 30 בספטמבר		
		2020	2020	2021
		ליום 31 בדצמבר		
		2020	2020	2021
במיליוני שקלים חדשים				
49	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2	-	-	-
50	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס	2,315	2,232	2,028
51	הון רובד 2 לפני ניכויים	7,176	6,780	8,169
הון רובד 2: ניכויים				
57	סך כל הניכויים להון רובד 2	-	-	-
58	הון רובד 2	7,176	6,780	8,169
59	סך ההון	27,313	26,488	30,268
60	סך נכסי סיכון משוקללים	200,484	197,502	211,706
יחסי הון וכריות לשימור הון				
61	הון עצמי רובד 1	10.04%	9.98%	10.44%
62	הון רובד 1	10.04%	9.98%	10.44%
63	ההון הכולל	13.62%	13.41%	14.30%
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים				
69	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	8.68%	8.71%	8.60%
71	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	11.50%	11.50%	11.50%
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)				
72	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	80	-	93
73	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה	3	2	4
75	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה	1,722	1,710	1,665
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2				
76	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה	2,315	2,232	2,028
77	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית	2,317	2,285	2,449
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר				
84	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299)	1,195	1,195	1,195
85	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה	1,819	1,813	2,324

(1) כולל יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד. לפרטים נוספים ראה ב"אור 25 ו' בדוח הכספי לשנת 2020.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוח הסיכונים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוח הסיכונים :

מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל II.
	HQLA - High Quality Liquid Assets - נכסים נזילים באיכות גבוהה, אשר ניתן להמירם למזומן בקלות ובמהירות, תוך הפסד ערך קטן או ללא הפסד בתרחיש קיצון.
	PD (Probability Of Default) - ההסתברות באחוזים שלווה יכנס לכשל בתוך זמן מוגדר.
	LGD (Loss Given Default) - שיעור ההפסד מהאשראי במידה והלקוח יכנס לכשל.
ב	באזל - באזל II / באזל III - מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.
ה	הגישה הסטנדרטית - גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.
	הון פיקוחי (הון כולל) - ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף והון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
י	יחס הון מזערי - היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.
ס	מבחני מצוקה (קיצון) - כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.
	מסמך הסיכונים - מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדיירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדיירקטוריון בתדירות רבעונית.
נ	נדבך 2 - הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל II המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.
	נדבך 3 - הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל II אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.
	נכסי סיכון - מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211.
ס	סיכון CVA - Credit Valuation Adjustment - הינו המרכיב בשווי הוגן של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההוגן של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).
	סיכון אשראי של צד נגדי - הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.

מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסיים

א	איגרות חוב - נייר ערך המהווה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת ריבית במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסויים.
ח	חבות - אשראי מאזני ואשראי חוץ מאזני כהגדרתם בהוראה 313 לניהול בנקאי תקין.
	חוב פגום - חוב יסווג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיור.
י	יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנדקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי סכום החוב שנמחק חשבונאית.
	מכשיר פיננסי חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.
נ	נגזר - מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי.

מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

ABC	LCR - Liquidity coverage ratio - יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרימי המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.
------------	---

אינדקס

	א
נ	אשראי , 3, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28,
נגזרים, 19, 26, 28, 29, 33	33, 29
ניירות ערך, 1, 7, 12, 15, 17, 20	
נכסי סיכון , 3, 8, 18, 33	
ס	דיבידנד, 12
סיכון אסטרטגי, 13, 17	
סיכון אשראי, 3, 5, 10, 11, 12, 13, 15, 21, 23, 24, 25, 33	הון , 3, 5, 6, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 25, 33
סיכון חוצה גבולות, 13, 17	הון עצמי, 9, 14, 19, 33
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון, 13	הלבנת הון, 13, 17
סיכון מוניטין, 11, 13, 17	הלוואות לדיור, 5, 22, 33
סיכון נדילות, 3, 11, 13, 27	הפרשה להפסדי אשראי, 5, 22, 33
סיכון ציות ורגולציה, 13	
סיכון ריבית, 13, 26	י
סיכון שוק , 3, 11, 15, 26, 33	יחס המינוף, 3, 5, 9, 20, 21
סיכון תפעולי, 11, 16, 33	
ע	ג
עמלות, 33	מגזרים, 15
ענפי משק, 15, 21	מימון, 13, 15, 16, 20, 27, 28, 29
ש	
שווי הוגן, 19, 26, 33	